

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Epistola 319

Citation: Holberg, Ludvig: "Epistola 319", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. Billeskov Jansen, Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 209.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holb11val-shoot-workid66337/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

tet er i mine Tanker meere nødtigt at erindre; saasom Erfarenhed viser, at der er intet, hvorudi Folk meere lade sig forblinde. Jeg forbliver etc.

EPISTOLA CCCXIX.

Til **

Min Herre skriver, at han ikke er fornøyet med den ham tilskikkede Cancellie- og Contoir-Calender, efterdi det Fornemmeste derudi fattes, som er Dagenes Navne. Han siger, at det er ham ikke saa Magt paaliggende at vide, om en Dag er indviet til Policarpo, Pontiano, Blasio etc. som om den heder Mandag, Tiisdag eller Onsdag, hvilket at vide er høyligen fornødent. Jeg tilstaaer, at denne min Herres Anmerkning er vel grundet; thi, naar man stævner til Samling, byder til Giest, eller bestæmmer til Arbeyde, nævner man ikke den 3die eller 4de Dag i Maaneden, som heder Polycarpus eller Blasius, men man stævner at møde til en Onsdag eller Torsdag, og, naar det sidste skeer, veed enhver, hvad han skal rette sig efter. Jeg erindrer mig ved Leylighed heraf, at en fornemme Embedsmand engang udi et Selskab spurte, hvad Klokkeren var; ham blev svaret, at efter Stadens Klokker-Viser var Klokkeren 3, men man sagde derhos, at Byens Klokker ginge ikke rigtige, saa at de differerede fast en halv Time fra Soel-Viserne. Manden svarede da, at han aldeles ikke tvivlede om Solens rigtige Gang, men at han kunde ikke rette sig derefter, thi naar man stævnes til at møde enten udi en Ret eller Forsamling, maa man passe Tiden efter Stadens Klokker, hvor u-rigtige de end gaae, og kand ikke undskylde sig med Solens Gang, om man kommer for silde. Hvad ellers den Omission angaaer, som min Herre støder sig over udi vor nye Calender, da kand jeg ikke besværges mig derover, saasom jeg ikke behøver at eftersee Dagenes Navne udi

Almanaker; jeg kand af min ordentlige Diæt og mine Middags-Maaltider vide enhver Dag udi Ugen; thi, naar min Kammer-Pige bringer mig til Middags-Maaltid en Havre-Suppe med en Kalve-Steeg, veed jeg, at det er Mandag, og naar den 3die Ret, som er Fisk, kommer dertil, er det samme som hun vil sige, i Dag er Tiisdag, og saa fremdeles. Udi denne ordentlige Diæt finder jeg en stor Magelighed, saasom ingen Tiid behøves at onspørge, hvad Mad jeg vil spise. Jeg meener ogsaa, at det hjælper til Sundhed, og tilskrifer jeg min ordentlige Diæt og Leve-Maade dette, at jeg imod all Formodning og imod alles Spaadomme haver opnaaet en saa høy Alder. Jeg siger imod all Formodning, efterdi jeg merker, at de Svagheder, som jeg plages af, have været ligesaa stærke, ja stærkere udi min Barndom og Opvæxt. Hoved-Pine eller Migraine haver været min bestandige Plage. Udi min Ungdom fandt jeg den oftere og hæftigere; Nu derimod finder jeg den ikke saa ofte; den raser ey heller saa hæftig, men holder derimod hver gang længere ud. Jeg haver stedse været meget kuldskeer, saadant formeeres saa merkeligen hos mig med Alderen, at jeg om Vinteren sielden tør vove mig ud i Luften. Jeg haver ellers merket dette, at ingen taaler mindre Kulde end Nordmænd. Jeg haver med Forundring seet i Paris, hvor Kulden om Vinteren raser saa stærkt, at man kand gaae over den stridige Flod Seine, at Fruentimmer kand sidde den heele Dag paa offentlige Steder og udi deres Kramlader uden Varme; saadant kunde faa Norske Damer gjøre dem efter. Jeg erindrer, at da jeg en Vinter besøgte den Spanske Minister, og klagede mig over Kulden, sagde han sig deraf aldeles ikke at være incommoderet. Aarsagen til de Norskes Kuldskeerhed tilskrifer jeg deres meget varme Vinter-Stuer og deres forede Klæder og Støvle, som de bruge om Vinteren; thi, naar de aflegge de samme, finde de sig ligesom at være nøgne. At jeg selv nu saa lidet kand imodstaae Kulde tilskrifer jeg fornemmelig Alderdommen, thi jeg haver opnaaet mine 65ve Aar, saa at jeg haver et Aar meere, end som mig er

tillagt udi mit trykte Liv og Levnet, som er forfattet af den Hannoverske Præst Ernst Ludewig Rathlef, thi jeg er fød udi det Aar 1685. Jeg forbliver etc.

EPISTOLA CCCXXXV.

Til **

Jeg haver udi min underjordiske Reyse forestillet en Republic bestaaende af Atheister, og af dens Beskrivelse viset, hvor fornøden Religion er til Societeters Styrke og Vedligeholdelse. Et af Mr. Bayles Paradoxer, som han med glimrende Argumenter haver udført, er dette, at et Societet meget vel kand bestaae uden Religion: Han anfører blant andet til Beviis herpaa de Epicuræiske Societeter, udi hvilke fandtes ligesaa stor Forraad paa kierlig Forbindelse og Samdrægtighed som Mangel paa Religion; saa at Vantro og Dyder regierede i lige Grad. Beskrivelsen deraf er denne: Epicurus anrettede en Skole udi en smuk Urtegaard, som han havde tilkiøbt sig. Der levede han med sine Venner i stor Fredsommelighed og udi en kierlig Omgjengelse; og, saasom man holdt for, at intet Societet kunde være bedre indrettet, saa strømmede Folk fra alle Stæder udi Grækenland, Ægypten og Asien, for at blive indlemmede derudi: Trette, Begierlighed, Misundelse, Had og alle Udyder vare der landflygtige. Alle derimod havde ligesom eet Sind og een Villie, og levede med hinanden udi saa kierlig Forbindelse, at man med Forundring maa læse Historien deraf. Cicero siger, at man fra Theseo indtil Orestes ikkun havde fundet to eller tre Exempler paa saadant oprigtigt Venskab, som man saae at regiere blant alle Epicuri Disciple, som dog ingen guddommelig Forsyn troede; da man derimod blant andre philosophiske Secter, endogsaa den Stoiske, saae Had, Misundelse og Factioner at have Sted. Lad nu nogen, siger